

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasáboz petit sor
10 kr., többesrör hirdetésnél olcsóbb. Nyiltter
sora 25 kr. Belyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Egy helyi érdekű jogi kérdés.

Kozma László ur egy legközelebb megjelent cikkében azon felfogás mellett tör lándzsát, hogy a magánfél által a sajtóvétség elkövetése napjától számított három hó után beadott feljelentés elkészült.

Midőn Kozma ur nézetét, dacára a Curia 15868/1882. sz. határozatának, (lásd a Büntetőjog tára f. évi január hó 18. án megjelent 16. számát) mely szintén a három hónap alatti benyújtás mellett nyilatkozott, nem találta feleslegesnek egy hírlapi cikkben kifejteni: bizonyos nézetből indult ki, hogy a Curia említett határozata e kérdésben a »quid juris«-t még meg nem állapította, miután nem teljes ülésben hozott elvi jelentőségű, hanem csak egy speciális esetet tárgyzó határozatról van szó. Nincs tehát kizárva annak eshetősége, hogy a kir. Curia más esetekben másként is határozzon. Én sem tartom tehát feleslegesnek az ellenkező nézet kifejtését.

Jóllehet a Curia fentebb hivatkozott határozatát a törvénynek a felvetett kérdésre vonatkozó intézkedéseivel egybehangzóan nem találom, mindazonáltal nem célozom ezuttal a Curia határozatának boncolgatására, hanem célozom a törvény ide vonatkozó §§-ainak lehetőleg tüzetes méltatására, melyek kimutatni, hogy Kozma urnak említett cikkében nincs igaza.

Allítása mellett felhossa ugyanis a következőket:

I. hogy az 1878. V. t. c. 112 §-a, mely szerint a magánfél indítványa 3 hó alatt terjesztendő elő, sajtóvétség esetén is alkalmazandó, mert a magánfél panasza nem a sajtótörvény hatályon kívül helyezett 12., illetve 20. §-án, hanem a büntető törvény 259., 261. és 268. §-án alapul. Ha pedig valamely jog bizonyos törvényből meríti származását, létfeltételeit: e jog az illető törvény minden reá vonatkozó megszorításához és érvényesülhetési feltételeihez alkalmazkodni tartozik.

II. Hogy a büntető törvényeket életbe léptető 1880. 37. t. c. 7. §-a világosan megjelöli a B. T. K. azon intézkedéseit, melyek — mint a sajtótörvény ellenében állók — bírói alkalmazásba nem jöhetnek. Ezek között a B. T. K. 112. §-a nem fordul elő.

III. Az 1848. 18. t. c. 28. §-a, mely a sajtóvétség elkövetéséről szól, az általános elévülést, vagyis a büntethetőség elévülését tartalmazza, mely a B. T. K. 112. §-ában megállapított kivételes elévülési időt nem alterálja.

IV. Az 1848. 18. t. c. 28. §-a a B. T. K. 485. §-ához képest hatályon kívül helyezettnek tekintendő.

V. A B. T. K. 2. és az életbeléptető törvény 32. §-ához képest, miután a jelen esetben a régi törvény intézkedése panaszlotra nézve súlyosabb, tehát már ez okból is az 1878. V. t. c. 112. §-a alkalmazandó.

Ad I. Hogy Kozma urnak ezen pont alatti érvelését a maga valóságában bemutathassam, az 1880. 37. t. c. 7. §-ának ide vonatkozó részét kell idéznem. Ezen szakasz pedig következőleg szól: »A sajtótörvényt tárgyzó 1848. 18. t. c. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 15., 16., 18., 19., 20., 24. és 26. §§-ai helyébe a büntető törvényről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv megfelelő intézkedései lépven, az idézett törvény cikk többi szakaszai a jelen törvény 46 §-ában foglalt változtatással érvényben maradnak.« — Hogy melyek a büntető törvénynek ezen megfelelő intézkedései, felesleges volna itt elősorolni, de maga Kozma ur sem kockáztatta azon állítást, hogy az 1878. 5. t. c. 112. §-a azok között helyet foglalna. Pedig vajmi könnyű lett volna a sajtótörvény elejtett §§-ai között a 28. §-t is felemlíteni, a minek pedig semmi sem prae-

judicált, sőt ez által a törvényhozás még segített volna hazai törvényeink mivel sem indokolt sokféleségeinek egyikén, a mennyiben a sajtóvétségek elévülési idejét a közönséges vétségekével egyenlővé tette volna. Bizonyos azonban oka volt reá, hogy ezt ne tegye, s az ok alig lehetett egyéb, mint azon célzat, hogy a sajtótörvény, mint speciális büntető Codex a maga egészében jövőre nézve is fenntartassék.

Jellemző e részben a törvényhozás abbéli eljárása is, hogy a sajtótörvény elejtett §§-ai helyébe a büntető törvénynek majdnem kizárólag oly intézkedéseit léptette, melyek anyagi büntetőjogot és büntetőjogi felelősséget tárgyzanak. Ha pedig már lehetetlen fel nem ismerni a törvényhozás azon célzatát, hogy a sajtótörvény mint külön Codex továbbra is fennmaradjon, továbbá, hogy annak megszüntetett §§-ai helyébe anyagi természetű intézkedések lépjenek: bátran kimondom abbéli nézetemet, hogy a B. T. K. 112. §-át, mint alaki természetű intézkedést, a törvényhozás a sajtóvétségekre kiterjeszteni nem akarhatta. Nehogy félreértessem, kijelentem, hogy nézetem szerint a B. T. K., jól lehet szorosan véve, anyagi jogot tárgyzó, mindazonáltal alaki természetű intézkedései is vannak. Ezek közé tartozik a 112. §.

Az előadottakból — úgy hiszem — bárkit is meggyőzhettem, hogy a törvényből a 112 §-nak a sajtóvétségekre való alkalmazhatását deriválni nem lehet. Kozma ur azonban a lehetőleg nem is kísérli meg, hanem okoskodás által vél álláspontjának szilárd alapot szerezhetni. Kiindulási pontja azonban téves, mert ugyanis érvelését — hallgatagul bár — azon feltevésre alapítja, hogy sajtóvétségekre a büntető törvénynek nemcsak a sajtótörvény elejtett §§-ai helyébe léptetett intézkedései, hanem egyéb szakaszai is alkalmazandók.

Ha ugyanis ezen feltevést Kozma ur kiindulási pont gyanánt nem tekintené, elesenek I. alatt jelzett összes okoskodása. Pedig ezen feltevés teljesen alaptalan, mert

a) mint már fennebb kimutattam, az életbe léptető törvény 7. §-a teljes praecisítással megjelöli a sajtótörvény fenntartott §§-ait és a büntető törvény azon intézkedéseit, melyek a sajtótörvény elejtett §§-ainak helyébe léptek. Ezek között a B. T. K. 112. §-a elő nem fordul;

b) ha a törvényhozónak szándéka lett volna, a büntető törvény általános határozatait a sajtótörvényre is kiterjeszteni, az életbe léptető törvény 7. §-ában ezt pár szóval megtehetette volna, a minthogy megtevette a kihágásokról szóló büntető törvénykönyv 12. §-a, mely világosan kimondja, hogy a büntettek és vétségekről rendelkező büntető törvénykönyv általános határozatai — a mennyiben a kihágási törvény ellenkezőt nem állapít meg — a kihágások eseteiben is alkalmazandók;

c) a szintén speciális Codexet képező erdő törvény tekintetében a törvényhozás — eltérőleg a kihágási Codextól — nem rendeli a büntető törvény általános határozatainak alkalmazását, miből következik, hogy ezek az erdő törvény keretén belül figyelembe nem is jöhetnek.

Az előadottakból következik, hogy a magánfélnek a sajtótörvényből, illetve annak a büntető törvény megfelelőin tevékedései által helyettesített §§-aiból keletkezett panasza más megszorításokhoz és érvényesülhetési feltételekhez nem tartozik alkalmazkodni, mint a melyek a sajtótörvényben, illetőleg helyettesített szakaszaiban előírvák.

Ad II. Az ezen pont alatt érintett érvelés ép oly homályos, mint a mily kevésbé felel meg az életbeléptető törvény 7-ik §-ának. Nem áll ugyanis — mint Kozma ur állítja — hogy ezen §- világosan megjelölné a B. T. K. azon intézkedéseit, melyek mint a sajtótörvényvel ellentétben állók, bírói alkalmazásba nem jöhetnek. A törvény ugyanis mást mond, és pedig azt, hogy a büntető törvénynek a felelősségre vonatkozó mindazon intézkedései, melyek a sajtótörvény 13. és 33. §§-aiból folyó felelősséggel (te-

hát nem az egész büntető törvény állítatik szembe a sajtótörvényvel) ellentétben állanak, nem alkalmazandók. Azt hiszem, hogy első pillanatra szembeötlök a különbség a kétféle reproductio között. Az utóbbi módon — úgy hiszem helyesen — reproductált 7. §- második bekezdése, a büntető törvénynek a felelősséget tárgyzó intézkedései alatt nézetem szerint csakis azon szakaszokat érti, melyek a sajtótörvény elejtett szakaszai helyébe léptek, mert ha nem ezen szakaszokat értené, akkor ellenmondásba jönné önmagával, s nem volna értelme annak, hogy a 7. §. 1. bekezdése a B. T. K. azon intézkedéseit, melyek a sajtótörvény kiegészítő részét képezik, taxative engedje kimutatni. Továbbá csakis azon oknál fogva szólhat a 7. §. 2. bekezdése a felelősséget tárgyzó intézkedésről, mert a büntető törvénynek a sajtótörvény elejtett §§-ai helyébe léptetett intézkedései, elenyésző kivétellel, büntetőjogi felelősségről szólnak. Hogy pedig a 7. §. a következő kitéjéssel él: »a büntető törvény mindazon §§-ai stb.« oka — nézetem szerint — egyedül az lehet, hogy a sajtótörvény elejtett §§-ai helyébe léptetett büntető törvényi intézkedések nem kizárólag, hanem csak tulnyomó részben szólnak a felelősségről; mert ha a sajtótörvény elejtett §§-ai helyébe léptetett büntető törvényi szakaszok kizárólag felelősségről szólnának, akkor a 7. §. 2. bekezdése egyenesen ezen szakaszokra utalt volna, s nem lett volna szükség a használt kifejezésre.

Ad III. Nem áll az, hogy a sajtótörvény 28 §-a csakis az általános elévülést tartalmazza, nem pedig azért, mert a büntető törvény előtti időben a Kozma ur által contemplant különös elévülési idő nem is létezett. Hogy pedig — feltéve, de meg nem engedve Kozma ur ebbeli distinctiojának helyességét — a büntető törvény előtti időben a magánfél panasza a sajtótörvény 28. §. alapján 2 év alatt beadhatta, abból legalább is azon következtetés vonható le, hogy az általános elévülés és a magánpanasz előterjesztésének ideje (különös elévülési idő) a büntető törvény hatálya előtti időben egybeolvadt. Amily magyarázata volt pedig a sajtótörvény 28. §-ának a büntető törvény előtti időben, az előadottaknál fogva ép oly magyarázatának kell lennie ma is.

Ad IV. Azt állítja Kozma ur, hogy a sajtótörvény 28. §-a mint a B. T. K. 112. §-ával ellenkező, figyelemmel az 1878. 485. §-ára, hatályon kívül helyezettnek tekintendő. Erre igen rövid a cáfolat. Eltekintve attól, hogy a B. T. K. 485 §-a már a fentebbiek szerint is helytelenül applicáltatik a sajtótörvényre, mindazonáltal feltéve, de meg nem engedve annak alkalmazhatóságát: kétséget nem szenved, hogy az 1880. 37. t. c. 7. §-a a sajtótörvény 28. §-át továbbra is érvényben állónak jelenti ki. Azt pedig bárki tudja, miszerint: »lex posterior, derogat priori.«

Ad V. Végre a B. T. K. 2. §-át viszi harcba Kozma ur annak bizonyítására, hogy különböző törvények közül a vádlottra enyhébb nyer alkalmazást. Minthogy pedig a B. T. K. 112. §-a a magánfél panasza beadására rövidebb időt szab, mint a sajtótörvény 28 §-a, annál fogva az előbbi, mint enyhébb nyer alkalmazást. Ez az okoskodás azonban, bocsánat a kitélert, nézetem szerint nagyon hasonlít a sophismához. Az 1878. V. t. c. 2. §-a ugyanis így szól: »Ha a cselekmény elkövetésétől az ítélethezsig terjedő időközben egymástól különböző törvények, gyakorlat vagy szabályok léptek hatályba, ezek közül a legenyhébb intézkedés alkalmazandó.« Ki ne tudná azt, hogy ezuttal oly esetről van szó, melynél a cselekmény elkövetésétől kezdve legalább mai napig az eddigiektől különböző törvények vagy szabályok nem léptek életbe. Hogy pedig a sophisma kitélert alkalmaztam, azzal indokolom, miszerint Kozma László barátomról, mint általában ismert jejes criminalistáról fel nem tehetem, hogy az 1878. V. t. c. 2. §-ának valódi lényegét ne ismerte volna, midőn arra hivatkozott.

Ami pedig a Kozma ur által szintén erre

vonatkozólag hivatkozott 1880. 37. t. c. 32. §-át illeti, miután ezen törvényszakasz átmeneti jellegű és csakis a büntető törvények hatálya alá tartozó elkövetett bűncselekmények büntetőségének elvüléséről szól, úgy hiszem egyszerűen mellőzhetem, miután azon cselekmények, melyek alkalmából Kozma ur cikke keletkezett, köztudomásúlag a büntetőtörvény életbe léptetése után követték el.

Dr. Csikás Benő.

Közegészségügy.

Zombor szab. kir. város közegészségügyi állapota 1883. évi november havában.

Városunkban a közegészség állapota e hóban kedvezőbb volt mint a múlt három évnek megfelelő időszakában, sőt összehasonlítva megfigyelések alapján, a rendszerint kevésbé kedvező őszi időny alatt beállani szokott betegülések nagyobb mérvű gyarapodása helyett, e hó folyamán a körmozgalmak aránylag csekélyek voltak, a halálozási esetek mérsékelt számban fordultak elő, és népesedési tekintetben elért szép eredmény is teljesen kielégítő volt.

Uralkodó bántalmak voltak a léggőz szervek helyén és idült hurutos és lobbos kórállapotai.

Észleltettek ezen felül az orvosi gyakorlatban egyes ragályos kórok szörványos esetei, minek következtében meglátogattam e hó második felében főtisztelendő Fejér Gyula apát-plébános és igazgató urral az alsóbb osztályú róm. kath. népiskolákat s ezen alkalommal a gyermekek között, kevés kivétellel (a felső városi I. osztályban) a legjobb egészségügyi viszonyokat találtam mint például a hygienicus szempontból kedvezőtlen fekvésű Bánát külvárosnak 135 tanuló által túlszűrt iskolájában csak egy gyermek volt könnyű beteg.

Vukicsévi Gy. Miklós igazgató ur folyó évi november 24-én kelt átiratával szives volt jelenteni, hogy felhívására az összes gör. kat. népiskolákban a közegészségügyi állapotát kifogásolni valót nem enged; hasonló értelemben a szállási iskolák általán felkért tanítóit is, a gyermekek között fennálló egészségi viszonyok kedvezőtlen voltát jelentették be.

Meghalt e hóban 52 egyén. 1880. ik évi november havában 66; 1881-ben 56; 1882-ben 66.

E hóban elhaltak közül: 33 finemű és 19 nőnemű.

Hét éven aluli 28, ezek közül gyógykezelettet: 16 és 12 nem; hét éven felüli 24, ezek közül orvosoltatott 13 és 11 nem; összesen gyógykezelettet 29 és 23 nem.

A halálokok a kezelő orvosok és a halottkém meghatározása szerint a következők:

I. Ragályos betegségekben meghaltak: vörhenyben 1; hártvas torokgyilkban 2; himlőben 1; ronszólo toroklobban 3; hagymázban 1; gyermekágyi lázban 1.

II. Egyéb betegségek folytán: veszületett gyengeség s gyermekaszályban 6; görösökben 10; vitanéz 1; fültömörigység 1; tüdővérzés 1; tüdőlob 2; tüdőgümőkör 10; (a meghaltak 19%) gyomorbelhurut 1; brigthór 1; hűdés 2; pyemia 1; löt- s szűrt seb 2; aggaszály 5; halva született 2 leány.

Az elhaltak kora: 0-1 évig 14 (ezekből 2 törvénytelen); 1-5 évig (ezekből 1 törvénytelen); 5-20; (0-20: 32); 20-30: 4; 30-40: 2; 40-60: 7; 60-80: 6; 80-on túl 1.

Elve született e hóban 98; 1880. ik évi november havában 86; 1881-ben 92; 1882-ben 74.

Az e hóban születettek közül törvényes 59 fiú és 30 leány, összesen 89; törvénytelen 4 fiú és 5 leány, összesen 9; született tehát összesen 63 fiú és 35 leány.

Az 1880. ik évi november havi szaporodás volt 20; 1881. ben 34; 1882-ben 8; e havi szaporodás 46, (30 fiú és 16 leány.)

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott e hó folyamán több alkalommal a halpic, hus, tej s egyéb élelmiszeri cikk; továbbá vegyi elemzés alá vettek e hó 23-án baranyai borárosok által piacunkra hozott borok és pedig a következő eredménnyel.

Folyó szám.	Kitől?	Honnan való?	Alkoholtartalma térfogat századokból 15° C. mellett	Kivonat tartalma	Savtartalom borsav-hydrátára számítva per mille
1	Illés István	Bodolya	9.5	2.50	9.75
2	Gyurjánac Miklós	Kis-Kőszeg	7.8	2.00	8.33
3	Deák Nándor	Sepse	7.5	1.75	10.87
4	Kovács Sándor	Vörösmart	7.1	1.25	12.00
5	Pongrácz Mihály	Szegszárd	8.1	2.00	15.00
6	Csányi Samu	Csúza	7.1	2.75	10.12
7	Marianovits Antal	Bodolya	8.5	1.75	14.25
8	Matievich Máté	Dályok	6.4	1.75	16.87
9	Horváth József	Kisfalu	6.8	1.90	10.12
10	Tomich Sztipán	Darázsi	8.1	1.75	11.25

Valamennyi új siller bor volt, melyek közül egy-nemelyik igen halavány színű. Általában mindezek könnyű, sok savtartalmu boroknak jellemezhetők.

A vegyelemzés semminemű az egészségre kártékonyan ható alkatrészt nem derített ki.

Orvosrendőri boncolat e hóban egyszer fordult elő Joanovits Száva öngyilkos hulláján.

A köztisztaság kielégítő volt.

Az állatok egészségi állapota kedvező volt.

Időjárás: legmelegebb nap volt 8-án (délben +15° C.), leghűvösebb 24-én (reggel -2° C.). Barometer legmagasabban állott 1-én reggel, legalacsonyabban 9-én reggel. Szélirány: az első hétben állandóan déli és délnyugati. Eső eset 13 alkalommal; 11-én kevés hó is; kőd majdnem mindennap fordult elő.

Kelt Zomborban 1883. évi december hó 6-án.

Dr. Pavlovits Simon,
városi tiszti főorvos.

Hírek.

A vallás- és közoktatási miniszter az illetékes tankerületi főigazgatók útján tárgyalásokat indított a szabadkai városi főgymnáziumnak állami kezelésbe átvétele tárgyában.

Hírek az érseki megyéből. Tataháza a karácsoni ünnepek nyolcadán két jezsuita atya népmisőt fog tartani.

A budapest-zimonyi vasut újvidék-zimonyi vonalát december 16-án adják át a közforgalomnak, úgy hogy a budapest-zimonyi egész vasutvonal e naptól kezdve lesz megnyitva.

Ügyvédi kamara. Zsupánszki Pál zombori ügyvéd a szabadkai ügyvédi kamara lajstromába felvételre; Gálffy Zsigmond szabadkai ügyvéd Szabadka város hivatalnokává történt megválasztása folytán, saját kérelmére a lajstromból kitoroltatott; Dr. Bászits Pál újvidéki ügyvéd Zsablyára történt átköltözködése alkalmával a szabadkai ügyvédi kamara lajstromából kitoroltatott és a temesvári kamara lajstromába felvételre.

A választások. F. hó 8-án déltájban kezdetét vették a mozdúrrogatások, melyek — úgy látszik — a választási mozzanatokról adtak tájékoztató felvilágosítást. Valahányszor egy-egy mozdúrrogatás el, — az a „magyar párt“ győzelmét jelenté. Hogy ezen győzelem teljes, mutatja a választásoknak itt következő eredménye: belvárosban: Heindlhoffer Róbert, Radics György és Buday József (62 szavazattöbbséggel). Felsővárosban: Kovácsy Alajos, Radicsévics Sándor, Francz Mór, Logov Simon, és Heller József (94 szavazattöbbséggel.) Cservenka külvárosban: Dr. Maximovics Miklós, Gruics Miklós, Popovics Döme, Utvics Mladen, és Jerasovics Mladen (egyhangulag.) Bánát külvárosban: Zsuta Vince, Pekánovits András, Matarits Markó, Thum Vince, Turszky János, Gaál István, (19 szavazattöbbséggel.) Szelence külvárosban: Mihelics Péter, Kozma László, Lang Flórián, Beretics Iván, Harpf József és Torma József (238 szavazattöbbséggel.)

Arveres. Birkás Imre 2250 frtra becsült ingóságai december 18-án Szabadka.

Bajan Lemberger Rachel k. a-t, dr. Lemberger Henrik orvosnak kedves leányát e hó 9-én vezette oltárhoz Stern Samu.

Borsodi és katymári Latinovics Illés a borsodi templom számára egy harangot ajándékozott.

Özv. Szalmasy Gyuláné, zentai lakos, az ó-morovicai temetőben saját költségén épített kápolna fentartására 700 frtnyi alapítványt tett.

A „Tisza“ biztosító bank szabadkai főigazgatója, ezen intézet liquidációjának újsgokból merített híre folytán, egész üzletét, a „Tisza“ biztosító-társulat könyveivel és nyomtatványaival együtt, kikötött összegért, át és eladta az „Azienda“ biztosító intézet ottani főigazgatójának.

F. hó 13-án d. e. 9 órakor az alispáni hivatalba árlejtés lesz 1750 köbméter földmunkára, mely a megyeház előtti tér feltöltésére szállítandó.

Katymaron a lopási évad beköszöntött, november 25-n virradóra Mamuzsity Balto 3 drb hízlat dísznőj, december 7-én virradóra pedig Braun János két lovát kezelték el „ismeretlen tettesek.“

Kérem. Tisztelt ívtartóimat, kik „Ujabb költeményeim“ re előfizetéseket gyűjtöttek, tekintve, hogy a beküldési határidő már lejárt, tisztelettel kérem, miszerint a gyűjtési íveket hozzám folyó hó 15-ig beküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt magamat kellőleg tájékozzam Zomborban, 1883. évi december 10-én. Dömötör Pál.

A zombori magyar olvasókör f. hó 9-én közgyűlést tartott, melyeknek tárgyát az 1884-re szóló költségvetés képezte. A költségvetésből kitűnik, hogy a kör financiális állapota a viszonyokhoz képest kielégítő.

Kulán és Cservenkán vasárnap alakította meg Margalits Ede, zombori kerületi titkár, az 1885. országos kiállítás helyi bizottságát.

Az égen e napokban mutatkozó hajnali és alkonyi pirt a „Nemzet“ ben így magyarázza egy magyar csillagász: „A különféle válogatottnál válogatottabb feltevéssel szemben, melyekkel a reggel és este jelentkező piros égi tűneményt fejtegetik, szükségesnek tartjuk a herényi astrophysikai observatoriumon eszközölt megfigyeléseket és az ebből legegyszerűbben levonható következtetést nyilvánosságra hozni. Az általános figyelmet ébresztő hajnalpirt, napfelkelte előtt jóval mutatkozik, az egész keleti ég biborvörös színű, s miután a fényesség maximumát elérte, lassankint megszűnik a határozott vörös szín, sárgásba menvén át, mely a napfelkelte után megjelölni szokta. Este a naplemente után közvetlenül sárgásvörös a nyugati ég, még pedig az alsóbb réteg sárga, míg a felső vörös. Negyed vagy félóra múlva naplemente után, e fénytűnemény többé-kevésbé megszűnik, s csak ezután kezd az ég nyugodni és ekkor lép fel kiválóan nagy mértékben az izzó vörös szín, mely bizonyos ideig fokozódik és körülbelül 6-1/7 óráig eltart. Magassága körülbelül 45-50 fok, de néha jóval magasabb. Teljesen tiszta vagy egészen borult esteken nem fordul elő, hanem előállítására különösen kedvezőnek látszik az apró fűrtös felhőzet, mely oly gyenge, hogy a csillagok átlátszanak rajta. Az alkonyi alkalmával szemlelhető felhőzet legtöbbször réteges; vízszintes vagy ferde hajlásu rétegekkel. Spectruma folytonos, erős, széles sötét sávokkal. A vörös szín a spectrumban rendkívül tulnyomó, míg a többi színek, különösen a zöld és a kék alig kivehetők. Hossza körülbelül 700 és 750 mmm. hullámhosszuság közt. A teljesen vörös fényénél, — mely a naplementét követő gyengébb vöröses elmulva után jön csak létre — a sötét sávok alig láthatók. A spectrum vörös részében nem lehetett kivenni eddig egyet sem. — A sárgában azonban nagyon széles sáv látszik, melynek a vörös felé eső oldala különösen sötét, míg másik része erősen elmosódott. Helyzete 580-575 mmm. hullámhosszuság. A másik sáv alig észrevehető a fényhiánya miatt. Helyzete a sáv középtáját véve fel 475 mmm. Mindkettőnek helyzete teljesen megegyezik Augström táblájában rajzolt légköri sávokkal. Osszegezve ezen spektroskopikus eredményt, mely minden kétséget kizárólag bizonyítja a tűnemény légköri eredetét, hozzá véve azon

körülményt, hogy az erős pirosság csak oly esteiken fordul elő, mikor az eget finom felhők vagy köd takarják: szükségtelen a föld légkörén kívül keresni e tűnemény okát. A legvalószínűbbnek látszó, s legegyszerűbb megfajlás a következő: A nap jelenleg nagyon alant jár, s ugylátszik alkalmas szög alatt jutnak a sugarak az egyes levegőben uszó parányi vízgömböcskékre, hogy róluk még akkor is visszaverődjenek, s a néző szemébe juthassanak, midőn a nap már tetemesen a láthatár alá merült. Így a napsugár hosszu utat tesz meg vízpárákkal telített légkörön át, s ezen hosszu uton elnyelelik, a fehér színnek, kékrésze teljesen a zöld és sárga nagy részben, csakis a vörös fény reflektálódik teljes mérvben. Ezt mutatják a spectrumban mutatkozó, a vízgőznek megfelelő erős sávok. — Hogy miért látható éppen jelenleg e tűnemény, ennek oka a meteorologiai viszonyokban kereshető. Minden esetre nagy befolyással van rá, a mostani előrehaladott téli időszakban uralkodó szokatlanul magas hőmérséklet, mely a levegőben nagymérvű pára tartalmat enged meg. Bizonyít e mellett azon körülmény is, hogy míg e tűnemény december 5-én este a hőmérőnek fagyponton felüli állása mellett igen szépen kifejlődött, addig a rákövetkező — december 6. — reggelen, dacára annak, hogy a vékony felhőzet erre lehető legkedvezőbb volt, — 8 C. fok hidegben többé a keleti égen meg nem jelent. Hogy nem északi, sem állatövi fény, az kétségen felül áll. Ha az északi fény egyáltalán megjelenhetnék is nyugaton vagy keleten, azonnal elárulná magát spektrumában fellépő vonalaival. Az állatövi fény pedig sokkal gyengébb és halvány fehér színű, s ki életében egyszer látta, nem fogja ezen intenzív vörös fényvel összetéveszteni. Hogy pedig valaki Biela üstökös csóvjának tartása, ahoz magasabb fokú elfoglaltság szükséges Gothard Jenő.

Klencz Antal, bácsi lakost f. hó 5-én a plávnai erdőnél déli 12 órakor 4 csavargó az úton lefogta, száját betömte, arcát összekaparták, ruháját letépték s úgy összeverték, hogy eszméletlenül maradt a helyszínen; 10 frtot raboltak el tőle. A tetteseket nyomozzák.

Folyó hó 6-án egy erdővédet Bácsban, egy másik erdővéd fia, úgy ütött föbe, hogy az lerogyott, s csak később eszmélt fel, sebe súlyos; az ok az, hogy a suhanc előbbinek nejét elcsábította s említett hihetőleg ki akarta végezni, de terve megghiúsult, mert a jalkitásra megfutott.

Apatinban hétfőn-kedden a kalocsai jezsuiták közül ketten missiót tartanak.

Tűz Folyó hó 7-én fél 6 órakor a csonoplai úton Krónics Ferenc mészkereskedő házában istálló-helyiségében tűz ütött ki, mely a mellette lévő mészraktárral teljesen leégett.

Országos kiállítási mozgalmak a zombori kerületben. Dr. Margalits Ede, a zombori kiállítási kerületnek a helyi bizottságok szervezésére kiküldött titkára e hó 9-én délelőtt 11 órakor Kulán, délután 4 órakor Cservenkán tartotta meg a szervező gyűlést. Kulán a szükséges előkészítő intézkedéseket Rácz György ura. kulai ipartársulat nagyerdemű elnöke és Dosztig József Kula derék jegyzője voltak szivesek eszközölni. A gyűlés a városháza nagyteremben igen számos és díszes közönség jelenléte mellett folyt le. A kulai helyi bizottság megalkotása után Rácz György ur, mint az ipartársulat elnöke mondott szives köszönetet a központi bizottság kiküldöttjének a megye reputációja érdekében felvállalt fáradozásáért. — Cservenkán Karl Bálint, a község köztisztviselőben álló tevékeny jegyzője volt szives a szervező gyűlést előkészíteni; dr. Margalits itt német nyelven tartott előadása a kiállítás fontosságáról és céljairól lelkes tetszéssel találkozott; úgy hogy mindkét helyen a kiállítási mozgalom teljes sikere biztosítottnak tekinthető. Mindkét helyen kellemes meglepetéssel és közhelyesléssel találkozott a főispán ur ömeltőségének, miut a kiállítási kerület elnökének, a titkár által előadott azon terve, hogy a kiállítási helyi árak költségei akként szerzettessenek be, hogy Kulán, Cservenkán, Apatinban, Hódsághon és Bezdánban, a kiállításra szánt tárgyakból helyi kiállítások rendeztessenek, melyek jövedelme az illető helyi kiállítói összes térdijainak fűdőzésére fordítassék — e helyi kiállítások után az egész kerületnek a kiállításra szánt összes tárgyaiból Zomborban kerületi kiállítás rendeztessék, melyből a kiállítással járó egyéb kiadások fűdözhető lesznek, úgy hogy a kiállítók vállairól lehetőleg minden teher levettessék. Kétségkívüli dolog, hogy valamint az országos bizottság főispán urunknak már egy indítványát, a szakbizottságok helyett a helyi bizottságok szervezését magáévá tette és azt nov. 28-án kelt körrendeletével az egész országnak ajánlotta — akkor, a midőn a zombori kiállító kerületben november 20-án már a bezdáni és pár napra rá az apatini agitacionális jellegű helyi bizottság meg volt tényleg alakítva: úgy bizonyára magáévá fogja tenni és országosan ajánlani ezen helyi kiállítások rendezésének tervét is, mely által az országos kiállítás sikere nagy mértékben emelhető lesz. A cservenkai helyi bizottság megalakítása után Karl Bálint jegyző ur lelkes szavakban köszönetét fejezte ki Sándor Béla főispán ur ömeltőségének, ki a megye minden anyagi és szellemi érdekeit oly hön hordja szíven és a kiküldött titkárnak, ki azok érdekében annyit fáradoz — és azon bizottsággal fejezte be beszédét, hogy Cservenka a kiállítás kérdésében is kötelességei magaslatán fog állani. A helyi bizottságok szervező gyűléseiről szóló jegyzőkönyveket beérkezésük után közölni fogjuk. A hódsághi helyi bizottság szervezése, mint halljuk e hó 15 vagy 16-án fog eszközöltetni s ezzel a szervezés munkálatai be lesznek fejezve — akkor következnek a részletekbe ható munkálatok.

Irodalom.

Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: „Virágvölgyi emlék“, zongorára alkalmazta Nagy Zoltán, ára 60 kr, és „Három darab“ az ifjúság számára, négy kézre szerző Kirchner Elek, ára 1 frt 20 kr.

Kiállítási értesítő. A Budapesten 1885-ben tartandó országos kiállítás érdekében országszerte megindulva a mozgalom, a kiállítás sikere érdekében fellelő fontos, hogy főleg az érdekelt közönség a kiállítás ügyében történőkről folyvást értesülve legyen. E

HIRDETÉSEK.

687.

Bajmok község előljáróságától.

Hirdetmény.

Bajmok község előljárósága részéről ezenel közhírré tétetik, hogy a község határát tevő szárazföldi és mocsár területe az 1883. évi XX. t. c. értelmében gyakorolható vadászati jog 1884. évi január hó 1-től 1889. évi december hó 31-ig terjedő időszakra, vagyis egymástutáni 6 évre f. é. december hó 26-án délután 3¹/₂ óra kor Bajmok község házában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adadni fog.

Az árverési feltételek alólírott község előljáróságánál betekintheők.

Bajmok, 1883. évi december hó 3-án.

Osvald Pál, s. k.
jegyző.

Mándits Albo, s. k.
bíró.

Versenyárgyalási hirdetés.

A községi képviselő testület 214. jkv. 1883. számú határozata folytán, a község tulajdonát képező pálinka, bor- és sör mérési regále- és halászati-jogok, a gazdasági jegyzői hivatalban megtekinthető feltételek mellett, folyók 20-án délelőtti 9 órakor, a községi tanács-teremben megejtendő nyilvános árverésen bérbe adadni fognak.

Miről pályázni kívánók azzal értesítettnek, hogy az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10% -től juttat bányapénzben letenni kötelesek lesznek.

Kelt Ó-Kanizsán, 1883. évi november hó 21-én tartott községi képviselői közgyűlésből.

Mihályi Sándor,
jegyző.

Szalkay Pál,
bíró.

HARLANDER kötőfonala és orsócérnája

(Strickgarn) 16-6 (Spulenzwirn)

A bécsi és párisi
világtárlaton a leg-
első díjakkal kitün-
tetett.

Kitünő minősége miatt
közkedvelt.

A kötőfonál
gyári jegye.

Az orsócérna
gyári jegye.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgal-
mas kis-kereskedésében.

6029. szám.
tkvi 1883.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Csihás Benő városi tisztifőügyész végrehajthatónak Sztévánesev Katalin végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Zombor város határában fekvő a zombori 4558. sz. tjkvben levő alperes Sztévánesev Katalint fele részben megillető A+ 2. sor (228-9-22-90.) hrsz. 378¹⁰/₁₂ öl szántóföld felére 42 frtyi a 3. sor 22892. hr. sz. 1 hold 1106⁸/₁₂ öl szántó felére 150 frtyi 6. sor 23631. hr. sz. 1077⁴/₁₂ öl szántó felére 60 frtyi és 8. sor (23705-23706.) hrsz. 1 hold 1187¹²/₁₂ öl szántó felére 150 frtyi egyenként megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi február hó 15-ik napján délelőtti 10 órakor ezen kir. telekkönyvi hatóságnál, illetve a kiküldött hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladadni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becslésének 10% -át, vagyis készpénzben, vagy az 1881 LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. c. 170. §-a értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1883. évi október hó 11. napján

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hoffmann,
kir. trvszéki jegyző.

Széchényi József,
kir. trvszéki elnök.

Árverési hirdetmény.

Turia község előljárósága részéről közhírré tétetik, hogy ezen község határában 8712 hold területen a vadászati jog — 1883. évi XX. t. c. 2. és 3. §§. figyelembe vételével — 1884. évi január 1-től bezárólag 1889. évi december hó 31-ig terjedő hat évi időtartamra f. évi december hó 23-án d. u. 3 órakor Turia község házában megtartandó nyilvános árverés útján bérbe fog adadni. Az árverési feltételek alólírott község előljáróságánál megtekinthetők.

Turián, 1883. évi december hó 2-án.

Stjoković Vazul,
jegyző.

Gajnovits,
bíró.

Berlin. — HOFF JÁNOS csász. kir. udvari malátakészítmények gyárosa Bécsben. — Szt.-Pétervár.

HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorhajok, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működései ellen. A legjobbnak bizonyult erősítő szer üdülőknek minden emü betegségek után. Ara palackonként 60 kr.

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készülékek belföldi egészségügyi kiállításának London 1881. érdem oklevele.

A l á r á s o k:

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő felsége az edinburgi herceg. — Spenser, a kiállítás elnöke. — John Eric Erichsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark B. fithkar.

HOFF JÁNOS-féle koncentrált malátakivonat.

Mell- és tüdőhajok, idült köhögés, hurut és gégefő-járat ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palackonként 1 frttal és 60 kral is.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhajok, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősítő szer bármely betegségből üdülők számára.

HOFF JÁNOS-féle malátakivonat melleukorkák.

Felülmúlhatlan a köhögés és elnyálkásodás ellen. A számtalan hamisítások végett kék csomagolására és a valódi malátakivonat cukorkák védjegyre (a feltaláló arcképe) kell főleg ügyelni. Kék csomagokban. 60, 30, 15 és 10 kral.

HOFF JÁNOS-féle maláta-csokoládé.

Testi- és idegyengeségben szenvedő egyéneknek felettébb tápláló és erősítő. Ez igen kellemes ízű kiváltható ott igen ajánlatos, hol a kávé élvezete mint nagyon izgató meg van tiltva. Egy negyedkilos csomag 1.80 kr, 90 és 60 kr. Egy fél kilos csomag 2.40 kr, 1.60 kr és 1 frt.

15-2

58-szor kitüntetve

Alapított 1847-ben.

A valódi malátakivonat készítmények feltalálója s egyedüli készítője:

HOFF JÁNOS

csász. kir. udvari szállító urnál, csász. kir. tanácsos.

Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállítója. Bécs I. gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyéniségek részéről 1882-ben ő császári fensége Károly, Lajos főherceg, Frigyes főherceg, király ő felsége a valesi herceg, Ligne herceg, az oldenburgi herceg, a reussi herceg, Ferenczy kisasszony, királyné, királyunk ő felségének felolvasónője; Mária Valéria hercegnő királyi ő felsége angol nevelőnője, a Metternich család, Clam-Gallas, Karácsonyi, Batthyányi, Romer, Philippovics tábornok, gróf Wurmbrant sat. sat. Ajánlva orvosi tekintélyek által, mint dr. Bamberg, Schrötter, Schnitzler, Granichstatten s számos más által Bécsben.

Öt legújabb győzelmi és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Sok százezeren, kikről már lemondtak, a HOFF JÁNOS féle malátakészítmény által (malátakivonat egészségi sör) meglőnek mentve, egészségüket visszanyerték, annak még ma is örvendenek. (A felüldült saját szavai.)

Tekintetes ur! Teljes egy évig sinlőtem fájdalmas gyomorhurutban és köhögésben, hasztalan volt minden gyógyszer, míg csak az ön kifűnő HOFF JÁNOS-féle malátakészítményeit nem használtam; néhány hónapja a köhögés tökéletesen megszűnt, étvágyam ismét megjött s egészségem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi sörre által tökéletesen helyreállt. Fogadja legfőbb köszönetemet. Egyidejűleg egy magyar nyelven írt köszönő-iratot mellékelek, sziveskedjék azt minél szélesebb körben elterjesztetni. Mező Kovácsné.
Dr. Nagy Alajos, plébános.

Tekintetes ur! Felkérem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi söréből 13 palack s két zacskó maláta-melleukorkának postautánvétellel mellet való azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudat-m, miszerint én az ön gyártmányait igen szivesen használok s azok nekem igen jót is tesznek s gyógyhatásosak. Mély tisztelettel Szt.-Andrá, Villach mellett, 1883. szeptember 5.
Peichl M., igazgatónő.

Orvosi győzelmervény.

Tekintetes ur! Van szerencsém önnek azon kellemes tudósítást tehetni, miszerint a HOFF JÁNOS-féle maláta készítmények eddig még valamennyi betegül, kik légzőszervi bántalmak, étvágyhiány s emésztési bántalmakban már régebbi idők óta szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miért is újból felkérem ön. postai utánvétellel „Guschal János urnak Brűnben” cím alatt, 28 palack malátakivonat egészségi sör és 3 zacskó malátacukorkának a megküldésére. Grottau, 1883. szeptember 9. Mély tisztelettel
Dr. Fröde József, gyakorló orvos.

Főraktár: Falcione Gusztáv urnál Zomborban, továbbá minden nevezetesebb gyógyszerárban. Baján: Michits István. Szabadkán: Farkas József, Sztjokovits Döme. Ujvidéken: D. Koda, Wagner testvérek. Verbáson: Ferenczy József gyógyszerárban. Zentán: Kupkay Géza gyógyszerárban.

ÓVÁS! Csakis valódi HOFF JÁNOS-féle maláta gyártmányokat kell kérni a cs. kir. keresk. törvényszéknél Ausztria-Magyarországban bejegyzett jeggyel (a feltaláló arcképével.)

Páris. — London. — Budapest. — Grác. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellett. — New-York.

Üzletalkitási éve 1847.

Valamennyi HOFF JÁNOS-féle maláta készítmény 58-szor lett császárok és királyok által kitüntetve.

A közelgő karácson- és újévi-ünnepekre
a helybeli és vidéki közönségnek ajánlom
nagy választékú
GYERMEK-JÁTÉKSZEREIMET,
ugy minden néven nevezendő
könyvárús-cikkeimet,
a legpontosabb szolgálat mellett és legjutányosabb áron.
KARAKASEVIĆ MILIVOJ,
könyvkereskedő
a városháza átellenében.

Regália bérbeadás.

Bács Bodrogh megye Jankovác mezővárosában az uradalom tulajdonát képező italmérsi jog 1884. évi január hó 1-től, három egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek bérbe adatik.

Bérleni szándékozók kéretnek 10% bánat pénzzel ellátott zárt ajánlataikat f. é. december 17-ig délelőtti 10 órára bezárólag, az uradalmi tisztartói hivatalhoz beküldeni, a hol a bérlési feltételek is mindenkor megtekinthetők.

Megjegyeztetik azonban, hogy csak azon legtöbbet ígérőnek adatik a haszonbérlet, a ki egyuttal elég biztosítékot képes nyújtani. — A határidő letelte után ajánlatok el nem fogadtnak.

Kelt Kis Szálláson, 1883. évi december 4 én.
3-2 Az uradalmi tisztartóság.
Nagy Samu.

Házeladás.

Zomborban, a csendes-utcában, közel a takarékpénztárhoz fekvő 131. számú ház szabad kézből eladó.
Bővebb értesítést ad
Czinkler Gyula.

China-ezüst- és Alpaca-árak gyára

BECS, I., Operngasse 2.

Legdúsabb választék evő-eszközök, asztali készletek, thea- és kávé-készletekben stb.
Legrégibb gyártású Osztrák-Magyarországban.
15 évi tapasztalattal.
Képes ajándékok ingyen és bérmentve.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy **Zomborban,** a főutcában, a **Sztojkovits Z. G.-féle házban**
a ceglédi gőzmalom-részvénytársaság
LISZTRAKTÁRÁT
megnyitottam.

Ezen malom gyártmánya alig szorul dicséretre, az a székesfehérvári kiállításon **arany éremmel** le t kitiüntette s mindenhol kivívta magának a legnagyobb kelendőséget.

Raktáramban kitűnő jó **rozslisztet** is árulok és főtörekvésem leend, pontos szolgálat által becses vevőimet üzletem részére megnyerni.

Zomborban 1883. november hóban. Teljes tisztelettel
Kramer Gyula.

GRÜN WALD I.

divatcikk, norinbergi, rövidárak és fehérnemű kereskedés
ZOMBORBAN
a „Szent Háromság téren“ (a rom. kath. templom épületében.)

Ajánlja gazdag raktárát selyem, atlasz, bársony és divat-szalagok, csipkék, fodrok, crepinek, dudorok és díszítések. — Női- és férfi szabóknak való mindennemű készítmények, valamint a legnagyobb választékú férfi- és női-fehérneműek, ingek, corjatekneműek s bélészsövetek.

1 drb nap- és esernyő a legdivatosabb kiállításban	2.00-5.40	1 drb angol tollkés szaru, gyöngyház és teknősbéka nyéllel	25-1.30	1 chiffon kötő, Moire és Lüster, gazdag himzésekkel	40-1.80
6 drb kávéskanál (mindig fehér)	35	1 drb jegyzőkönyv	8-45	1 salon nyakkendő urak részére	15
1 drb tejmerítő	45	1 drb pénzcsészény, szarvas vagy bagaria bőr	20-1.10	6 drb félvászon zsebkendő színezett szélékkel	60
1 drb levesmerítő	80-1.15	1 drb pénzcsészény nők számára bársony vagy gyöngyház	60-1.50	1 nyakraváló urak vagy nők számára, atlasz, selyem, rips, moll vagy satain	15-90
1 drb igen tartós fogkefe	12	1 drb 25 és 50 képre való album	85-3.80		
1 drb fej- vagy ruhakefe	40-1.20	1 drb cukoroboz, diófa vagy porcellán	85-1.60	Hölgyek számára.	
1 drb bontó- vagy sűrűfésű (valódi kautsuk)	15	1 drb szemüveg, szaru, acél- és ujezüst kerettel	40-1.15	1 pár selyem harisnya (Finich) rózsaszín, krem vagy kék	30
1 drb bontó- vagy sűrűfésű (szaru- vagy elefántcsont)	25-85	1 drb kézi- vagy utazó bőrönd	1.60-3.20	1 pár pamut harisnya, krem, tegethof és török	25-45
1 drb hajtartófésű minden faqoub.	20-40	1 pár nadrágtartó	18-65	1 pár cérna- vagy recés-keztői	20
1 drb hajtartófésű (valódi teknősbéka) 1 gramm	10	1 gyermekszoptató üveg	10-45	1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag ezelőtt 12 kr, most	6 kr
1 drb fésű gyermekek számára (elpusztíthatlan, legújabb)	25	1 óralánc, acél, bronz és selyem	10-40	1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag 2 ujnai széles ezelőtt 18 kr, most	10 kr
1 drb legfinomabb glicerin vagy moschus-szappan	10	Fehérnemű.		1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag 4 ujnai széles ezelőtt 25 kr, most	15 kr
1 kis üveg parfüm (Ess Bouquet vagy Reseda)	30-65	1 creton férfi-ing, divatos, valódi	1.10-2-	1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag 3 ujnai széles ezelőtt 30 kr, most	20 kr
1 rizspor (zacskókban is)	20-50	1 chiffon férfi-ing, fehér, I. minős.	1.80-2.50	1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag 2 ujnai széles ezelőtt 30 kr, most	10 kr
1 pár harisnyakötő acél- vagy bronz kapcsokkal	10	1 chiffon férfi-ing, legdivatosabb sima vagy himzett	90-1.40	1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag 2 ujnai széles ezelőtt 30 kr, most	15 kr
1 pár harisnyakötő gyermekek számára	6	1 mérino-ing, fehér vagy színes	15-45	1 rőf vagy 78 ctm. rips-selyem szalag 4 ujnai széles ezelőtt 30 kr, most	20 kr
1 kulcstartó	15	1 pár harisnya, kézimunkából is	1-1.75	1 rőf vagy 78 ctm. selyem-bársony szalag	10
1 grt. ing- s közelgő gomb bronz, acél, gyöngyház stb.	5-65	1 chiffon dűshimzésű női-ing	1-1.40	1 rőf vagy 78 ctm. selyem-bársony szalag	10
12 drb gallérgomb	4	1 chiffon női-corszet, reggeli-ing	90-1.60	1 rőf vagy 78 ctm. himzett vászon 3 ujnai széles	10-22
		1 chiffon alsó-szoknya, plisse és himzésekkel, feltűnően csinos	1.50-2.30		
		1 chiffon női vagy férfi gallér	15-20		

Melléklet a „Bácska“ 82-ik számához.

céltől a „Gazdasági Mérnök“ című, nagy elterjedésnek örvendő mezőgazdasági és műszaki hetilap szerkesztője. Kiállítási értesítő cím alatt egy külön mellékletet indított meg, melyben a kiállításra vonatkozó minden hivatalos intézkedés, a bizottságok működése, az ez irányú társadalmi mozgalmak, közérdekű felszólalások stb. rendszeresen közöltek, ugyancsak a vidéki és külföldi fontosabb kiállítások is méltatásra találtak. A „Kiállítási értesítő“ a „Gazdasági Mérnök“nek elválaszthatlan tartozékát, mintegy nagyobb arányú rovatát képezvén, arra külön előfizetni nem lehet, az vele jár a „Gazdasági Mérnök“kel, melynek előfizetési ára: egész évre 10 frt, fél évre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr. Az előfizetések a „Gazdasági Mérnök“ kiadóhivatalába (Budapest, Csillag-utca 8. sz. a.) küldendők.

Tisztújítási mozgalmak.

Jegyzőkönyv

felvétel Almason, 1883. évi november hó 24-én, a járásbeli megyebizottsági tagoknak értekezletén.

Jelenlévők: Rosenberg Adolf, Beck Jakab, dr. Csicsáky József, Bauer János, Sándor István, Nagel Nándor, Vinkó József, Horváth Máté, Auer Ferenc, Lehoczy Pál, Nagy József, Csincsák János és Milaszevits Antal.

Miután az értekezletet összehívó Arnold Antal, megyebizottsági tag, a megjelenteknek megjelenésükért köszönetet jelent ki, felhívja őket egy elnök s jegyző választására; minek folytán egyhangulag elnökül dr. Csicsáky József, jegyzőül pedig Arnold Antal választott meg.

Elnök a megjelenteket üdvözölve, az értekezletet megnyitottnak jelenti ki, s előadja ennek tanácskozási tárgyát, mely abból áll, hogy a küszöbön levő megyei általános tisztújításhoz e járás bizottsági tagjai is testületileg adjanak kifejezést annak, hogy a betöltendő tisztviselői állomásokra nézve, az ezeket betöltött azon eddigi tisztviselők, kik működésükkel a nagy közönség bizalmát kinyerni képesek voltak, ez állományban jövőre is megtartassanak, a megürülendő állományok betöltésénél pedig esetleg óhaját, kérelem alakjában mélyen tisztelt megyei főispán ur ő méltóságánál a kijelölés tekintetéből terjessze elő.

Ezek előbeocsajjtása után a megjelenteknek egyhangulag adott kifejezése alapján a következő megállapodás jött létre, és pedig:

A megyei alispáni állásra a jelenleg ebben működő, a megyei életet társadalmi, anyagi és szellemi érdekeiben a mai kor színvonalára történt felemelésében határozottan érdemeket szerzett, de különben is fardhatatlanul működő, s bő szakismeretekkel és szellemi képességgel felruházott Schmausz Endre alispán urat óhajtuk egyedül ez állásra, ki iránt osztatlan bizalommal és ragaszkodással viseltetünk, minek ezuttal is kifejezést adni, kedves kötelességünknek tekintjük.

Hasonlóan a főjegyzői, főügyeszi, főszámvevői, főpénztárnoki, árvászeki elnöki, főorvosi állomásokra, a jelenleg ezekben működő tisztviselő urakat óhajtuk jövőben is.

Miután saját járásunkban működő szolgabíró Deák Zsigmond ur személye iránt úgy mi, mint biztos tudomásunk szerint az egész járás közönsége is, osztatlan tisztelet s buzgalommal viseltetik, így őt jövőben is ez állásban tisztelhetni, legtorróbb óhajunk közé tartozik.

A járásorvosi állomásra nézve szintén a jelenleg ily minőségben már 12 év óta működő dr. Schoszberger Jakab ajánlatot, minek ellenében dr. Kőszeghi Ferenc mélykúti községi orvos is ez állomásra hozatik javaslatba.

Mindkét jelöltet az orvosi pályán szerzett érdemeiknél fogva, ez állásra alkalmasnak találjuk, mindkettőnek kijelölése mellett óhajunk ezuttal nyilatkozni.

Nemkülönbön egyhangulag kifejezést óhajtunk adni az értekezlet annak, hogy az esetleg megürülendő megyei aljegyzői állomásokra külön-külön Bauer Mihály és Csicsáky Mihály, jelenleg már a szolgabírósgoknál tényleg működő közigazgatási gyakornokokat óhajtanak kijelölni, mint olyanokat, kiket működésük után ismerve, ez állomásokra teljesen alkalmasoknak találunk; hasonlóan kifejezést óhajtunk adni annak, hogy az esetleg megürülendő árvászeki elnöki állásra Boromisza Tódor ur működő ügyvéd kijelölése is az ügynek csak hasznára válhatnék, ismert szakképzettsége, buzgalma s tiszta jelleménél fogva.

A miért is mindezen tisztviselői állomásoknak illetően leendő betöltésének elérhetése céljából, e járásbeli megyebizottsági tagok részéről első sorban a megyei főispán méltóságos Sándor Béla urhoz azon kérelmünk intézzük, hogy ez állományok betöltésénél megjelentő kijelölésbe ezek felvételét hathatós támogatásával elősegíteni, megválasztásukban pedig velünk együtt közreműködni méltóztatnék; továbbá jelen megállapodásunk a „Bácska“ című megyei lapba közzétéve, az összes megyebizottsági tagok ennek támogatására felkértenek.

Miután még a megyei központi főbb tisztviselők, úgy járásunk szolgabírójára iránt, járásunk részéről önzéstelen bizalommal, őszinte tiszteletünk és ragaszkodásunknak kifejezés adatott, a jelen jegyzőkönyvnek a megjelentek részéről leendő hitelesítésére Sándor István és Bauer János bizottsági tag urak jelöltettek ki, — az értekezlet véget ért.

K. m. f.

Csicsáky József,
értekezleti elnök.

Arnold Antal,
értekezleti jegyző.

Sándor István,
megyebizottsági tag.

Bauer János,
megyebizottsági tag.

Csurogh, 1883. nov. hó 28-án.

A szabályai szolgabírói járásbeli megyei bizottsági tagok f. é. november hó 28-án Csuroghon értekezletet tartottak.

Az értekezlet Vucserics Uros csuroghi plébános elnöke alatt, mindenek előtt a megyei alispán Schmausz Endre, a főjegyző Karácson Gyula, fő-

ügyész Mihályi János, és árvászeki elnök Zákó Péter uraknak bizalmat szavazott.

Ezek után indítvány tételével, hogy a járási szolgabíró Raics Miklós urnak, tekintettel eddigi önzetlen s hazaforrás működéséért bizalom szavazassék, ami egyhangulag elfogadtatván, az értekezlet, egy terjedelmes indokolásban, — a melyben Raics szolgabíró urnak a járás közérdekében mindenkor tanúsított fáradozásai kiemeltettek, — oda nyilatkozott, miszerint, mint szolgabíróját a tisztújításnál újból megválasztatni óhajja.

A járásorvosi állásra megállapodás nem történt. Az értekezlet ezek után a főispán ur ő méltóságára hozott lelkes éljenzések között feloszlott.

Jegyzőkönyv

felvétel Ó Bacsán 1883. évi december hó 4-én, a küszöbön álló megyei tisztújítás alkalmából követendő egyöntetű eljárás megállapítása végett a Tiszai I-ső és II-ik szolgabírói járásból egybegyűlt megyei bizottsági tagok által tartott párt értekezletén.

Jelenlévők: Ó-Bacsé község részéről: Debelyácski Izidor, Dörner V., Zomborszki N., Vissy Károly, Gortva Lázár, Grünbaum Fülöp, Ginder N., Horváczki József, Misuray István, Zavisits István, Strausz S. Imre, Milovánov Gávra. Szent-Tamás község részéről: Nikolets József, Sztanimirov Ignát, dr. Plávisits, Nityin Vászó, Nityin Lésza, Jankovits Sándor. Bács-Földvár község részéről: Lakatos Béla, Horváth András, Grosz Illés, Kozárov Rádó, Petrovosszelló község részéről: Tripolszki Imre, Kelemen Mátyás, dr. Deutsch Adolf. Mohol község részéről: Karakasevics Simon, Rafai Sándor, Hirschenhauer Mór Zenta város részéről: Mikosevits József, Gombos Gábor, Lukácsévics Ignác. Ó Kanizsa község részéről: Tóth József, Hercz Ede megyei bizottsági tagok.

Közbizalom folytán tek. Debelyácski Izidor ur az értekezlet megtarthatása alkalmából az elnöki széket elfoglalni, ezen értekezlet tartamára felkérve, s eme közóhajnak engedve, az értekezletet megnyitottnak nyilatkoztatta s a jegyzőkönyv vezetésére Lakatos Béla ur kérését fel.

Ezek után elnök ur felkéri a jelenlévő megyei bizottsági tag urakat, hogy a f. hó 20-án megtartandó általános megyei tisztújítás alkalmából követendő egyöntetű eljárás megállapítása végett, nézeteiket nyilvánítani illetve javaslatukat előterjeszteni volnának szívesek.

Elnök ur ezen felhívásának engedve a jelenlévő bizottsági tagok mint járásaitak közvetlenül érintő cselekmény a jövőre nézve is a Tiszai II-ik szolgabírói járásra Gombos Béla, ezen járás járásorvosi állomására pedig dr. Mikó Ignác, míg ellenben a Tiszai I-ső szolgabírói állásra lovag Matkovits Lajos urakat általános lelkesedés mellett egyhangulag jelöli ki.

A központra nézve pedig a következő megállapodás jött létre, u. m.: Alispán Schmausz Endre. Főjegyző Karácson Gyula. Főügyész Mihályi János. Főorvos dr. Rátai József. Arvaszeki elnök Zákó Péter. Főszámvevő Szalai Károly. Főpénztárnok Bielitzy Gyula urakat általános lelkesedés mellett egyhangulag jelöli ki. Alügyészeké Karvázy Domonkos, Pribil Erő, esetleg Drakulics Pál urakat. Aljegyzőkké dr. Vojnits István, Hauke Imre, Bauer Mihály, Zákó Miklós és Jeisel Henrik urakat. Arvaszeki ülnökök Sztójaskovits Miklós, Rezsnyai János, Karvázy Zsigmond, Sztrilich Mihály, dr. Eremis György, dr. Pataki Mihály és Szücs Mihály urak jelöltettek.

A vidéki járások szolgabírói és járásorvosi választására nézve a következők jelöltettek: mint már fennebb említették a tiszai I-ső járásra lovag Matkovits Lajos és dr. Kellner József, az ujvidéki járásban: Kolozsvári Sándort, oly megjegyzéssel, hogy mi Csupor Gyulát óhajtottuk volna az ujvidéki fontos állomáson látni, amde a viszonyosság elvével fogva a járás jelöléséhez csatlakozván — Csupor Palánkára — a hol már egyhangulag kijelöltetett, — mi egyhangulag kijelöljük.

Titeli szolgabírói állásra Baderlitz György esetleg Eremits Bogolyub, a hódásági szolgabírói állásra Vissy József, — az apatini szolgabírói állásra Ribiczei Béla, a zombori szolgabírói állásra Popovits Dusan s járásorvosul dr. Sági, — a bajai szolgabírói állásra Készmárky Béla esetleg Latinovits Gyula, a topolyai szolgabírói állásra Császár Péter, az almási szolgabírói állásra Deák Zsigmond, a kulaira pedig Schick Mátyás urak jelöltettek ki.

Ugyanez alkalommal, midőn az értekezlet eme megállapodást magáévé tette és azt a közel jövőben megtartandó általános tisztújítás alkalmával követni célt küzde, tisztelettel felkéri elnök urat, hogy eme pártértekezlet határozatát mielőbb ő méltósága Sándor Béla főispán urnak az értekezlet hódolatjelzés üdvözléte mellett bemutatni s ezen törekvésünk támogatására hathatós pártfogását kikérni, — illetve jelölt egyéniségeinket jóakarátába ajánlani, s ugyancsak az értekezlet nevében megkérni, kegyeskednék, hogy jelenleg is a tiszai II-ik szolgabírói járásban levő tiszteletbeli szolgabíró szolgabírói segéd tettes Vibirál József urat kegyesen eme közóhajnak engedve, eme állásban a jövőre nézve is meghagyni volna szíves.

Ezek után elnök ur az értekezletet befejeztnek nyilatkoztatván, a benne helyezett bizalmat megköszönve, — azt feloszlottnak nyilatkoztatta.

K. m. f.

Az értekezlet megbízásából:

Lakatos Béla,
értekezleti jegyző.

Ujvidéken, 1883. december 6-án.

Fel nem foghatom azon indokot, mely némely tudósítót arra indíthat, hogy jelentéseit a képzelt és valótlanok keretében foglalja. Különféle újságokban az ujvidék-zimonyi vasúti vonal megnyitását illetőleg a nevetség valótlan tudósításokat olvastam. Mióta én a kedves „Bácska“ tudósítója vagyok, nem volt okom pirulni jelentéseim felett, mert azok egy szóig a valóságnak megfelelnek.

Az ujvidék zimonyi vonal műrendőri bejárása felett csakis az irbat valót, a ki jelen volt.

Ezen vonal az egész pályán a legszebb. F. hó 3-án a műrendőri bizottság városunkba érkezvén, Radovanovics János polgármester által özig. bizottságunk Nagy László min. tanácsos urnak bemutatott. Szívélyes szavak kieserése után a jelenlévők a készen volt vagonokban helyet foglaltak, mire a vonat pont 8 órakor reggel az ujvidéki pályaudvarból kirobogott.

A hid előtt a vonat megállt, mire a bizottsági tagjai kiszállottak és a hidon át gyalog mentek. A hid tartósságát és szilárdságát a szakértők különösen kiemelték. A hidon túl a bizottsági tagok ismét a kocsiokban helyet foglaltak és a kivilágított alaguton keresztül a vonat a péterváradai pályaudvarba robogott.

A fogadtatás Péterváradon szívélyes volt, a fogadó beszédet a polgármester német nyelven mondta.

Karlovicán a fogadtatás meglepő volt. A pályaudvar 1000-re menő néptömeg foglalta el. A város közönsége nevében Milics nevű főgymnasiumi tanár beszélt, ki ezen pályának Karlovicra való fontosságát különösen kiemelte. Beszédének végével magyar nyelven mondotta: „Eljen a király! Eljen Magyarország!“

Beschkán a bizottságot a község nevében az ottani református pap Schmidt János és a falu bírása magyar beszédekkel fogadták.

A legmegindítóbb fogadtatás Indián volt. A pályaudvarban a község összes lakói és az iskolás gyermekek tanítóikkal ünnepélyes ruhában voltak. Mind egyik kezében zöld galy volt. A kicsinyek, öregek torokszava adva kiabáltak az éljeneket. Sok öreg ember megindultságtól sirt.

Dacára annak, hogy Zimonyban a pályaudvar ünnepélyesen kivilágítva volt és a katonai zenekar a bizottságot a „Rákóczi indulóval“ fogadta, mindazáltal a többi mind a bizottságra igen leverőleg hatott és a horvát „drága“ testvérek szeretetüket a legfényesebben kivilágította. Ugyanis a főjegyző egyenlővárosi hivatalnok és egy maroknyi polgárság kíséretében fogadta az érkezőket, német és horvát nyelven beszélt körülbelül oly pathosszal, mint pl. egy iskolás gyerekek az érkező főjegyzőt vagy tanfelügyelőt fogadja.

A fogadtatás után illaberek nád a kert mondtak a zimonyiak és a bizottsági tagjai azon megtiszteltetésben részesültek, hogy éjjelnek idején Zimony város rossz kövezetű utcáin kereshettek szállást. Zimony város közönsége nem találta érdemesnek a bizottság legfőbb tagjait a közvacsorához meghívni. Így pl. Ujvidék részéről csakis egy bizottsági tagot hívtak meg, ki azonban e megtiszteltetést eltiltó megvetéssel utasította vissza. Neveltséges volt, midőn másnap a városi főjegyző lukon kiton összekuszált mentegetőzésekkel iparkodott hibáikat jóvátenni, de a bizottság tagjai az igazi okot jól tudván, rája sem hallgattak.

Hallomás szerint a közvacsorán 80 személy vett részt; ezek kivéve a horvát-szlavon bizottsági tagokat kizárólag zimonyi polgárok voltak. Felköszöntő sok volt, mely valamennyi azzal végződött, hogy csak az az egy kár, hogy a pálya tulajdonkép magyar és nem horvát jelleggel bír. Különösen kiemelhető Dzsébák ópauai kir. járási főnök felköszöntője, ki szatirikusan kiemelte azt, hogy mennyire szeretik azt, hogy a szél most nekik Magyarországból hozza a szerencsét.

Miután a bizottság teendőit felsőbb meghagyás folytán bevégezni kénytelen volt, sürgönyöztek Mitrovicára, miszerint a tervezett közebeden a bizottság részt nem vehet és a mennyiben Mitrovica városa ünnepélyes fogadtatást rendezni kívánna, ez csakis a déli órában lehet.

Rumában nagy néptömeg fogadta a bizottságot. De miután Nikolajevics ottani polgármester szerb nyelven beszélt, abból a bizottság nem sokat érthetett.

Most Mitrovica felé indult a vonat. Midőn a vonat a mitrovicai pályaudvarba berobogott, ünnepélyes vagy bármint fogadtatásról szó sem volt. 5-6 polgár a pályaudvarban volt, de ezeket csakis a kíváncsiság csalta ki.

Ezen a bizottság méltán csodálkozhatott, miután éppen Mitrovica városa ezen pálya megnyitása által leg többet nyerhetett s így látszik mennyire meglepő és város tudatlansága. Az oka ennek azonban aligha tudatlanságban rejlik, mert ismerjük „drága“ horvát testvéreinket.

Már midőn a visszatérésre jel adatott, akkor a mitrovicai kir. járási főnök egész parádében lóhalálával futott ki a pályaudvarhoz és a várost Nagy László ő méltósága előtt azzal iparkodott kimenteni, hogy csakis az oka ezen félreértésnek az, hogy a bizottság nem arra az időre jelent meg, a melyikre az érkezés tervezve volt.

Ezután a bizottság f. hó 5-én visszatért Ujvidékre, a hol is ugyane nap esteli 5 óra után megérkezett.

A műrendőri beutazási jegyzőkönyv tegnap város házánk nagy tanácsstermében felvétellett és miután a vonal befejezését illetőleg kifogás nincs, a pálya f. hó 9-én vagy 10-én a fővárosi hír szerint a forgalomnak átadatni fog.

A bizottság ma hagyta el városunkat és Budapestre indult.

Ez tehát az ujvidék-zimonyi-mitrovicai zarándok utazás tényleges leírása.

r. l.

O Z S O N N A.

— Te Borcsa, aztán a reggeli tejet nem szabad összevegyíteni az estelivel, mert csupa kotyvalék lesz belőle. A kávéfőzésnél vigyázz, nem értem, hogy lehet azt meg nem tanulni, hát a doktoréknál soh' se főztél kávé? Ha csak mindenütt magam nem vagyok, nem megy semmi. A szuleót a gyümölcs előtt kell behozni, aztán okosan vedd ki a tormából, ne piruljak miattatok, egy ilyen háznál rendnek kell lenni. — A Mari majd elmegy a cukrászhoz, de rád a szájába, hogy krémét hozzon, ha olyan béles nincs, másképe nem kell, hanem az asztalhoz be ne ereszd azt a butát, te szolgálj, — a multkor is villát dugott a fagyaltba, —

az ostoba. Aztán ez a konyha tiszta legyen; mit keres a sarokban az a törőrüha, azért mosatok én? Semmit se tudtok megbecsülni? Hát az a paradicsom? ott annak a helye? már régen el kellett volna felejtetni. Ennek a konyháknak olyannak kéne lenni, mint a pohár, — hiszen hármán vagytok, de ha magam nem nézek után, hát... Aztán az ezüstöt rögtön oszonna után felmosni s helyére tenni; az annak a rendje, — béretekkel fogom ki, ha elvesz. — Az ember nem győz nektek eleget beszélni, jaj, úgy fáj a vállam!..

Ha le nem írom is, mindenki tudja, hogy ezt a monológot Zuhoginé asszony ó nagysága mondta el. Hogy is ne tudná, mikor olyan ismerős a hangja. Ismerős pedig egyrészt azért, mert messzire elhallatszik, másrészt azért, mert szüntelenül hallatszik. Azt is kivesszük széles beszédéből, hogy oszonna készül, a Nelliék, Minkáké vizitre jönnek már ma — az pedig oszonna nélkül nem képzelhető. Az étkezési idő beosztása annyira helytelen nálunk, hogy csaknem egész nappalunk evésből áll. Míg a nyugati ember eszik dejeuner, diné — a souper-t elüti egy kis théával — addig mi bujálkodunk az ételekben, lévén nálunk kanalas, villás reggeli, ebéd, oszonna, vacsora vagy magyarul: esteli. Főleg az oszonnának vagyok én engesztelhetlen ellensége; meglehet azért, hogy sohasem kapok.

Definiáljuk már most, hogy tulajdonképpen micsoda is nálunk az az elmaradhatlan oszonna, mely sokszor többre kerül, mint az ebéd? — Nem egyéb az, mint elpusztíthatatlan melegágya a pletykáknak s gyakorlati intézmény az emberszólás némes mesterségének elsajátítására, a hol jelen nem levő családok ügyei tárgyalatnak, bizonyos és bizonytalan egyének bírálatnak, meg nem határozható dolgokban asszonyi határozatlansággal határozati javaslatok készíttetnek, frigyek elbontatnak, viszonyok szövettetnek s mindenekfelett az életár — vagy hát spájz — és a cukrászda polcain unatkozó semmisségek mohó étvágygyal fogyasztatnak, a mely semmisségek azonban annyira valamik, hogy Magyarországon egy év alatt az azok értékét megközelítő összeg elég lett volna Bosznia okkupációs költségeinek fedezésére.

Avagy nézd végig kegyes olvasó egy oszonna lefolyását és ha meg nem csömörülsz tőle, hát akkor bátran neki indulhat a tengeri utazásnak is. Jön Nelli — egy nyaffadt urhölgy — a mamájával. Zuhoginé ó nagysága leánya elibük szaladnak s a tornácra olyan csokolódzást visznek véghez, hogy a jó érzésű ember lelkét emelgetse hozzák. „Servus kedvesem, ezer esztendeje, hogy nem láttalak, (a múlt héten) bizony rosszak vagytok, felénk sem jönnétek, Eliz kedden is várt benneteket, azt hitte, hogy a doktornéval ide jöttök, igazán sehol sem lehet látni titeket, színházba sem jártok, pedig olyan jól mulatunk ott a színészek ügyetlenségein... hallod az valami nagyszerű, az operetben a katonatisztek kézzel lábbal verik a taktust... igazán mulatságos ha ha...“ Ezt mind egy szuszra — lélekzetvétel nélkül hadarja el Eulália kisasszony — Zuhoginé idősebb leánya — a kit az a fagraatlan Boreza elbémált Alleluja kisasszonynak. Ez alatt kendők, keztyűk, napernyők le és elszedetnek a jövevényekről — s így leszerszámozva ők is bele örülhetnek a társalgásba.

Nelli mamája 60 esztendő gyakorlatról bizonyosságot tevő ékesszólással hápogja el, hogy képzeljétek ezt meg azt, meg amant és még sok számlálhatatlan dolgot, melyeknek elképzelésébe a legjobban táplált poéta feje is belefáradna. Logika ugyan egy csepp sincs a beszédjében, hanem hát megmondta már azt jó Deák Ferenc, hogy: kártyában, meg asszonyoknál nem kell logikát keresni. — Nelli azalatt kifogástalan elegantiával telepedik le a diványra, bágyadt szemeit fáradtan hordozza meg a talon függő képeken. Mintha a társalgás őt nem is érdekelné, világfájdalmas desperatióval mereng az elmúltakon, melyek már nincsenek s a jövőn, mely nem igen lesz. Halvány arca, szoborszerű magatartása úgy tüntetik fel őt, mintha halál és delnő olvadt volna egy alakká.

„Rajta már a lágyaság nyilván látszik mint az érett szilván“ — mint a pajkos Csokonay mondja.

Azonban hát itt jön Fényfalusiné is Minka és Tinka leányaival meg Oszkár urfival, a ki a kamasz kornak most van kellő közepében, a mennyiben a gimnáziumot végzi.

Ez a Fényfalusi náció arról nevezetes, hogy családi vélemény szerint minden létező és létezett familiák közt legrégibb, fel tudja vinni a nemzetségtől Julius Césarig, sőt még azon is túl. Sőt az öreg Fényfalusi Ádám úgy nyilatkozott egyszer hevültében, hogy az ő családja olyan régi, mint a bércek, csak hogy sokkal előkelőbb s ő úgy van meggyőződve, hogy a világ bércek nélkül szépen meglehetett volna; hanem a Fényfalusi család nélkül... no nem akarom magunkat dicsérni“ szokta befejezni. Pedig voltaképpen egész családi nagyságuk abban áll, hogy ő század folyta alatt sohasem miveltek semmi jeles és kitüntető dolgot, hanem szállottak alább alább az uraskodás meredek lejtőjén.

Ezeket is a szokásos apprehendáló kedélyeskedéssel fogadja Alleluja — akarom mondani Eulália kisasszony. Cupognak a csókok, de Fényfalusiné igen észrevehetőleg fitoritja el száját, mikor Nelli és mamáját kell csókra csókkal üdvözölni. Ugy tesz, mintha savanyu almába harapott volna. Neki az efféle munkájuk után élő egyéniségek csakugy magas ismeretsége határszélein ténferognak. Az Oszkár gyerek ballet lépésekben rohan a háziak kézesóklására. Zuhoginé, Eulália meg a kisebbik lány Eliz azzal az örök mosollyal nyújtják elő finom, illatos kezeiket, mely a hozzájuk hasonló nagyvilági dámák arcán olyan örökös, mintha köből lenne faragva s épen olyan meleg is.

Azután appetitorium gyanánt előszedik a legfrissebb dolgokat és tárgyalják azzal a minden jó lelkét fárasztó emelgyősséggel, mely az ilyen társaságoknak levetkezhetlen sajátása. Főleg a Nelli mamája meg Eulália kisasszony tünnek ki e téren, mert nekik minden tehetségük a nyelvükben van koncentrálva.

— Hogy milyen neveltséges az a fotografusné, zöld ruhára sárga diszítést rak, hát van annak izlése? — Hogy a forgalmi főnök csakugyan elveszi azt a

fiatal özvegyet, hát nem bolond az az ember, mikor annyi lány van, válogathat bennük?..

— Fájdalom — gondolja magában az álmatag szemű Nelli.

— Pedig nem igaz, hogy 40 ezer forintja volna az özvegynek. Hol is venné, a ki mindig selyem rubában jár? — Aztán a férje nagy kártyás volt, azért halt el olyan korán. (No te szegény ember még a sírban is utolérnek az asszonyi nyelvek.)

— Hogy a pénztárnok lányát nem adják a tanítónak. Hát ugyan mire vár, tán bizony gróf veszi el? Neveltséges dolog. — Hogy a főhadnagy mindig ott muzsikált a főjegyzőné ablaka alatt. Biz az is jobban tenné, ha az adósságait fizetné ki stb.

Aztán jön a színészet, jön a zsidókérdés, a kiállítás, a legutolsó táncvigalom sat. mindezeket megbeszéljük a divatózó legszébb badarsággal, a legutolsó új szóval, a legutolsó új modorral, a legutolsó új nyárogással s a művelt közönyösség tökélyével. Az Oszkár gyerek mindezek alatt Eliznek udvarol a szeme dülyedtéig — az ugy sikk, aztán meg szerelmes is a kölyök egész a megfutamodásig. Ebben a korban már elkezdik a csatározást.

„Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido, Attice, crede mihi, militat omnis amans.“

Azt ugyan nem tudja a megmatúralt Oszkár, hogy ezt ki mondja, csak annyit érez és tapasztal, hogy szerelem nélkül el nem lehet az ember, de tudomány nélkül, — mint azt élő példák bizonyítják — legkönynyebben keresztül végzi magát a világon.

Azonban hát beérkezik az oszonna. Helyet foglalnak. Bár minden két héten megfordulnak egymás társaságában s mindenik jobban ismeri a másik guszusát, mint a magát; azért Zuhoginé asszony rendre kérdezi: te hogy szereted kedves? Elég édes Nelli? Minkám, lelkem, még egy kis kávé. — Csókolom kedves néni sat. sat. az unalomig. Igaz, hogy a tej olyan kellemes illatú, mely határozottan a kéményseprőre emlékeztet, hanem azért jó lélekkel isszák, sőt dicsérik. Hogy is ne? Elég idejük lesz két hét alatt lecsórolni a föld poráig.

Zuhoginének ilyenkor nyílik legszebb alkalmá a tehenésztről s más gazdasszonykodási dolgokról az ő saját modorában prelekiót tartani. Annyit beszél ugyan, hogy nem férne be egy képviselő beszámolójába, hanem hát abból, csak annyit vehetünk ki tisztán, hogy a tehen roppantul keveset ad, hogy egy ilyen háznál mennyi kimegy, hogy a cselékek végzetlen rosszak, hogy nem győzi az ember magát pénzzel, és hogy voltaképpen az egész világ gonosz, akasztófára való — kivéve bennünket.

Nelli néha-néha olyat sóhajt, hogy az ablak becsukódik tőle. Az a szélkergető Oszkár ott ül ugyan ő közte és Eliz közt; de míg Eliz jókat kacag annak maturus hóbortjai felett, addig emez oly sűrűn ásitoz, mint egy törvényes feleség. — Minka és Tinka rettenetes fégyelmhez szokva remegve kísérik anyjuk szemöldökének mozgását, mint valamely eleven barometert, csak néha-néha reszkíroznak meg egy-egy maradék mosolygást. Azon nőkhöz tartozik mindkettő, kik közül 12 jár egy tucatra. Pedig a Minka rajzol is — kitűnően fest — szokta dicsérni Fényfalusiné.

— Ugyan mamácska! — szabadkozik ilyenkor Minka.

— No ne is tagadd, ne túlszerénykedj, a Stefi is mondta (gróf Sztapary) hogy sokra viszed. Mai nap művészek uralják a világot, nézt azt a Munkácsyt, — egy asztalos inas volt — teszi hozzá megvetőleg. Bizony pedig gyümölcsözőbb szolgálatot tenne Minka nagyság az emberiségnek, ha ahelyett, hogy szilvalekvarral, kékitővel, széliszittel vásznat kever be, inkább pamutharisnyát kötne — esetleg ugorkát savanyítana.

Ez alatt a szule, rétesek, gyümölcs s egyéb drágálatos semmisségek mind megtartják átvonulásukat az asztal egyenlítőjén, kiállva a kimaradhatatlan kritikát. Most aztán következik a zongorázás, melyhez Alleluja — akarom mondani — Eulália kisasszony kitűnően ért. Eliz pedig az éneklésben virtuoz. Hiába is dicséri Pálmai Ilkát, annak sokkal gyengébb hangja van, hanem hát felkapták mert, mert igen jól áll neki a modern szépelgés. És az Eliz képes volna megmagyarázni, hogy mit kell értenünk „modern szépelgés“ alatt??..

Aztán zeng az ének. Nagyon jó volt a zongorát feltalálni azok számára, akik nem szeretnek gondolkodni. Valamennyi operetteje van Offenbachnak, Lecoquenak, Planquettnek, azokból mindenkiből tud valamit Eulália és Eliz, a kamasz Oszkár füttyül hozzá s pálcájával saját markába veri a taktust. Mert azoknak a tartalmát ő is jobban ismeri, mint a magyar történiét. — Közbe-közbe aztán megkérdik: hogy tetszik kedves néninek ez vagy amaz a kuplet. — Ezt Hegyi Aranka szokta énekelni, ezt meg Solymosi, ez a „Kisasszony feleségem“-ben van, ez meg a „Nap és hold“-ban sat. Persze mily végzetlenül tetszik különösen Fényfalusinének, akiknek ősei még a Karlszínházban is megfordultak valaha. Minka és Tinka álmélkodó bámulattal hallgatják. Ők nem értenek ekkora mérvben a zenéhez, a Minka fest, Tinka pedig saját készítette verseket szaval a mamának. Ő nem is tudja mitévő legyen velük, végtelenül ábrándozók.

— Hja az élet prózája majd meggyógyítja az ábrándok betegségeit — veti oda a hosszas tapasztalású Nelli ke mi Fényfalusinéra ugy hat, mint mikor a tüzes parázst leöntik hideg vízzel; nem tartja méltónak a feleletre.

— Az bizonyos, hogy az ábrándozás nem hétköznapi lelkek tulajdona — folytatja aztán, — majd valóság szövdők az az idő kerekén, hadd érleljődjék. Ő éppen azért nem akar semmiféle pressiót gyakorolni leányaiba. A túzóltó bál után is három kerő jött a házhoz. — No ne piruljatok el — de az ő lányai azt mondták, hogy nem mennek férjhez. Jobban szeretik szüleiüket. Hát nem szép vonás ez? (Minka és Tinka jónak látják Euláliával eredni mely beszédbe.) Ha valahol, ugy itt nem lehet erőszakolni a szívet. Ha valakinek magasabb ideái vannak, mint a házasság, hát éljen annak, valósítsa meg azt. Utoljára is mennyi szerencsétlenség forrása, kivált a mai nap, a házasság!

— Bizony pedig — replikáz Nelli — házasság és halál olyan dolgok, a hova mindnyájunknak el kell jutni.

— No ünt akkor az események nagyon sokáig megkímélték — nyilaz vissza Fényfalusiné.

Ez aztán talált. Egy arcul ütött arangkaly kegyetlen haragjával kelt föl az álmatag szemű Nelli; főhéher fogai közt sziszegve játszott, gyenge habot vert gonosz indulatnak viharos mozgása. Intett a mamájának s csakhamar bereischaftba tették magukat az indulásra. Hiába fogják őket körül. El kell mennünk, már eddig is sokáig terhetekre voltunk, szól Nelli mamája célzólag. Erre következik néhány hideg bucsúcsók, hasonló a kópárkány jégcsapjából hulló olvadott vízcepphez s aztán eltávoznak.

— Kiálthatatlan teremtések — mondja Zuhoginé visszafordulva — de nem tud az ember tőlük szabadulni, pedig mindig megbetegszem tőlük.

— Az a büszkeség — amit ez a Nelli affektál — folytatja Eulália — mintha ő valami princess volna. Igazán neveltséges.

— Aztán mindenkit megbántanak okra, vagy ok nélkül — sipit Eliz; — mindenütt ők a megrontói a jó békességnek, — igazán fertelmesek. Pst, nyilik az ajtó. Nelli mamája visszajött. Hogy szaladnak elibe sugárzó képpel. — Kedves néni, talán itt felejtettük valamit? — Ugy-e minek sietnek annyira? mikor olyan jól töltjük az időt.

— A Nelli keztyűje maradt itt.

— Csakugyan itt van a zongorán, tessék. Aztán legyen szerencsénk kedves néni, mielő hamarabb, minél többször. Ugy-e a könyvet nem tetszik elvinni? Nelli kérte. Mi már kiolvastuk. Itt van. Nagyon jó könyv. — Faubles lovag kalandjai.

— Köszönöm. Pá lelkeim!

— Isten vele. — Csókolom kezeit, csókoljuk a Nellit sat. . . .

Pfuj!

Ilyen looska fecske világ ez kedves olvasó. Most világos, hogy egy évig tartó fásé ennek a következménye, világos, hogy Nelli boszút esküszik. Rettenetes lesz. Mert mi az endori boszorkány kapujában strázsáló lidérc angyal, egy boszút állni akaró nőhöz képest? Jaj nektek Minka és Tinka.

Fényfalusiné a végzett gorombaság megnyugtató érzésével indul el esemetével. Az előbbi izetlen dolgok ismétlődnek, s Zuhoginé ó nagysága nagy lelekzettel sóhajt fel, hogy: hála Istennek, megszabadultunk ezektől is!

Te pedig édes olvasó megszabadultál az én epés betálatásom olvasásától. Söhajthatsz egy nagyot. Csak azt tanácslom, hogy ha masculinum genus vagy, hát őrizkedjél az oszonnaktól, meg az ilyen asszonyoktól, akik közt valának Borgia Lucrétiák, Fredegondák s Lady Machbetek is!

Kajabusz.

Pattantyúk.

- A: „Ugyan barátom, mikor pihen ön?“
B: „Ebéd után rendszeren egy órát szokott aludni.“
A: „Kicsoda?“
B: „A nőm!“
A: „Mi közöm a nejehez; a kérdést önhez intéztem!“
B: „Hja! Csak akkor pihenek meg én, mikor a nőm alszik!“

Egy magát némának kiadott koldus üldögélt az utca szegletén és kéregetett. Egy arra menő öreg asszony megszánta őt és néhány fillért a kezébe nyomván, azt kérde tőle: „Ugyan kérem, mióta néma?“ — Négy éve — volt a meglepő válasz.

Egy falusi kocsmáros vendéglőjének ez volt a cimere: „Vendéglő a három királyhoz.“ Később azonban hallotta, hogy a három király közül egy meghalt, cimereit tehát így javíttatá ki: „Vendéglő a két-három királyhoz.“

A boszniai hadjárat alkalmával történt, hogy pihenésnél megkínálá a kapitány a századában szolgáló V... i önkéntest, mondván: „Was trinken sie Freiwilliger, — Sodawasser, oder Wein?“ — „S dawasser mit Wein — volt az elmés válasz.“

A b... i rongyszedő zsidó meggazdagodván, — földes ur lett. Egy alkalommal, midőn vendégei érkeztek, akarta magát a vendégek előtt fitogtatni. Levezette őket a juhakolhoz, hol az öreg János béres épen a birkákat etette. „Mith sinálnak a birkák János,“ — kérde a bérest. — Esznek nagyságos ur — válaszol János. — Hast dü ihm gebört? — a vendégeire tekintvén és feleségének azt mondá: „Gieb ihm a Glas Wein.“ — Egy kis vártat mulva újra kérde a bérest: „János, mith sinálnak a birkák?“ — Mondtam már bolond jordány hogy esznek. — Was wilt von ihm, a Bauer, gieb ihm a Glas Wasser.

NYILTTÉR.)

Nyilatkozat.

Netaláni félremagyarázások elkerülése szempontjából ezennel köztudomásra hozom, hogy a folyó hó 4 én megtartott zombori járási értekezletről felvett és a „Bácska“ f. é. 81-ik számában közzétett jegyzőkönyv utolsó előtti bekezdésének következő szavai: „Latinovics Gyula, eddigi közép II. járási szolgabíró, családi és egyéb viszonyainál fogva jelenlegi állására nem pályázván,“ — nem akként értelmezendő, hogy Latinovics Gyula ur, szolgabírói állásra egyáltalában nem pályázna; hanem hogy csakis a zombori szolgabírói állásra nem óhajt pályázni.

Kelt Zomborban, 1883. dec. 9.

Deák Andor,

mint a zombori járási értekezlet jegyzője

Szerkesztői üzenet.

Hibajavítás. A „Bácska“ múlt számában a vezércikk második oszlopának 5-ik sorában „közjegyzői“ olvasandó körjegyzői helyett.

* Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTNER MANN NÁNDOR.